

Bogár László: Nádas Péter és az elbaltázott jöv?

2024 szeptember 24. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása
Még nincs értékelve

Mérték

Akkor most, hogy is van ez?

Nagyon különös érzés átélni azt, hogy kijelentéseivel akár egyet is lehetne érteni, de éppen ? az, aki

következtetéseivel viszont szétzúzza mindazt, amivel akár egyet is lehetne érteni.

Nádas Péter egy svájci felkérést teljesítve nagyív? esszében fejtette ki véleményét az emberi létezés alapvet? kérdéseir?l. Bár szépírói életm?ve szellemileg értékesebb, mint a filozófusként való megszólalásai, ám e nemrég közzétett m?nek van néhány kifejezetten érdekes mozzanata, amelyeket érdemes felidézni. Nagyon különös érzés átélni azt, hogy kijelentéseivel akár egyet is lehetne érteni, de éppen ? az, aki következtetéseivel viszont szétzúzza mindazt, amivel akár egyet is lehetne érteni. Az alábbiakban csak néhány ilyet szeretnék idézni, mert nagyon tanulságos, ahogy a liberális intellektuális szuperelit szellemi zsákutcájának végére érve önmagát számolja fel.

Lássunk tehát néhány ilyen idézetet. Azt írja például „Elbaltáztátok a jöv?nket. Ne tetszett volna a kereszténység nagyobb dics?ségére lemészárolni a nem tetsz? primitív törzseket. A konkvisztádoroknak ne tetszett volna India helyett Amerikát többször véletlenül felfedezni, ne tetszett volna szándékosan aranyat és m?kincseket lopni, az ?slakosságot a magasabb rend? európai kultúra és civilizáció nevében fert?zésekkel és l?fegyverekkel elpusztítani. Ne tetszettek volna rabszolgaságra fogni fél Afrikát, a haladás és a növekedés jegyében ne tetszettek volna vendégmunkásokat hozatni Svájcba, takarítsák ?k a pöcegödröt.”

Itt azért érdemes megállni kicsit, hogy elmerengjünk azon, hogy ki is volt az, aki elbaltázta a jöv?t? Az nem kérdés, hogy a jöv? el van baltázva de az elbaltázottság rendszerének f?konstrukt?re mintha még nem lenne megnevezve. Mert azt azért elég nehéz elképzelni, hogy Nádas Péter soha nem tette fel magának azt a kérdést, hogy miféle „kereszténység” az, ahol a kufárok „kitartottjává” tett pápa és császár is csak végrehajtó bábfigura, aki a finanszírozó-üzemeltet? utasításait hajtja végre. És ha ?k is csak végrehajtók, akkor miért pont a konkvisztádor lenne önálló szerepl? ebben a máig is feltáratlan történetben? Mi van, ha a világot valóban brutálisan kirabló („nagy földrajzi felfedezéseknek” nevezve e galád tettét) európai fehér ember csak ócska, tudatlan bérgyilkos? Hát akkor az van, kedves Nádas Péter, hogy tetszene mondjuk rákérdezni a „megbízóra” is.

Persze Nádas Péter és mi is pontosan tudjuk, hogy kir?l („kikr?l”) van szó, de a rákérdezés veszélye nem fenyeget, mert ez a világot meghatározó, de közben persze „nem létez?” er? büntet?jogilag szankcionálja a rákérdezést mint dezinformációt és gy?löletkeltést. A jöv? bizony valóban el van baltázva, kedves Nádas Péter, de azt éppen az ön által a legf?bb történelmi „jónak” tekintett „vonatkoztatási rendszer” baltázta el és baltázza el most is serényen. Roppant tanulságos az esszé azon része is, amikor Nádas a következ?ket írja. „Most arról beszéljek, hogy a demokraták veszélyesebbek a demokráciára, mint bárki más, nem, err?l sem beszélek. Tudják ?k. Mégis teszik. Ha meg ennyi id? alatt nem vették volna észre, hogy mit m?velnek, akkor én most mit beszéljek err?l.”

Akkor most, hogy is van ez? A demokraták jelentik a legnagyobb veszélyt a demokráciára? De ha ez így van, márpedig számos jel utal arra, hogy valóban így van, akkor mondjuk nem volna itt az ideje annak, hogy egy kicsit alaposabban végiggondoljuk azt, hogy a liberális demokrácia csak egy ócska üres fikció, amit cinikus módon azért gyártottak le és üzemeltetnek a világot irányító er?k, mert ennek a konstrukciónak a segítségével alacsonyabb fajlagos költségekkel lehet megvezetni és engedelmességre szorítani a vesztes többséget? Hogy a demokrácia egy jól szervezett kisebbség totális uralma a szervezetlen (mert azzá tett!) többség felett? Az ezzel foglalkozó rész slusszpoénja az a megállapítás, hogy Nádas szerint azért jelentik a demokraták a legnagyobb veszélyt a demokráciára, mert ugyan „helyes” dolgokat tesznek, de a nép valahogy nem szereti a „helyes” dolgokat, így e magatartásukkal végs? soron a demokraták a „populista széls?ség” karjaiba taszítják a népet. Szóval, ha jól értjük, a demokrácia az egy olyan konstrukció, ami lehet?vé teszi, hogy a demokraták megértessék a néppel, hogy nekik az a jó, ami rossz.

Nádas Péter írása, ahogy már említettem azért nagyon élvezetes és egyben megrendít?, mert benne és általa a globális liberális szuperelit önreflexiós képességét tesztelhetjük. Egyszerre orwelli, de közben önmaga paródiája is. Van azonban egy megdöbbent?en pontos mondata, amit érdemes ide idézni, és ez így hangzik „Fél?, hogy minden él? szembekerült mindennel és mindenkivel.” Hát ez kétségtelenül üt! Valóban ez történt s történik. Ez az, amit Martin Heidegger úgy fogalmaz meg, hogy ami a nyugatias modernitásban történik az nem más, mint a létez? brutális kiszakítása a létezésb?l. A megállapítás tehát pontos, de van egy „aprócska” probléma, az, hogy ezt a legmélyebb ontológiai tragédiát pontosan azok idézték el? és viszik végig ma, akik ott vannak, ahová Nádas Péter saját magát is sorolja, akik a történelmi „jó” létprogramjának „kiválasztott” végrehajtói. Akiknek kiválasztottságához akkor sem férhet kétség, ha történetesen kiderül, hogy éppen ?k a legvégs? lét-felszámolók.

Nádas Péter közel három évtizeddel ezel?tt egy terjedelmes írásában Heller Ágnesnek azzal a kijelentésével foglalkozott, miszerint a holokauszt kívül van a történelmen. Nádas ezzel ellentétben úgy vélte, hogy éppen az a baj, hogy kívül van, és be kellene azt oda emelni. Abban az írásában a tudás, bátorság és becsület erényeit

mutatta meg, ebben a mostani esszéjében ennek már nem sok jelét látjuk, és ez nagy kár.

Bogár László

A szerz? közgazdász

www.magyarhirlap.hu

Ajánló